

## Lausuntopyyntö Joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksestä

ELINVJA 11.06.2026 § 44  
300/08.01.00/2026

Lahden joukkoliikennelautakunta on teettänyt Joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksen, jonka se on lähettänyt jäsenkuntien ja Hyvinvointialueen lausuttavaksi 30.6.2026 mennessä. Lahden seudun liikenteen järjestämistapaselvityksen tavoitteena on arvioida eri järjestämistapojen soveltuvuutta liikenteen tulevien vuosien kokonaisratkaisuun. Selvitys käsittelee mm. viranomaistehtävien organisointia, hankintamalleja, markkinaehtoisuuden ja sopimusliikenteen tasapainoa sekä taloudellisia vaikutuksia.

Järjestämistapaselvitys on strateginen asiakirja, jonka valmistelussa on tärkeää varmistaa jäsenkuntien näkemykset ennen päätöksentekoa. Lausuntokierroksen avulla kootaan kuntien arviot selvityksen sisällöstä, vaikutuksista ja suositelluista jatkotoimenpiteistä.

Saadut lausunnot muodostavat pohjan lopulliselle päätösesitykselle siitä, miten joukkoliikenne järjestetään tulevina vuosina Lahden seudulla

### Selvityksen keskeiset tulokset

Järjestämistapaselvityksen perusteella joukkoliikenteen järjestämistavalla on merkittävä vaikutus kustannusten hallintaan, palvelutason laatuun, matkustajamääriin sekä kuntien vaikutusmahdollisuuksiin. Selvityksessä tarkastelluista malleista nykyisen bruttomallin kehittäminen osoittautuu kokonaisuutena kustannustehokkaimmaksi ja vähäriskisimmäksi vaihtoehdoksi, joka turvaa seudullisesti yhtenäisen ja tavoitteiden mukaisen joukkoliikenteen.

Sen sijaan netto- ja markkinaehtoiset mallit sisältävät merkittäviä riskejä joukkoliikenteen palvelutason heikkenemiselle, järjestelmän sirpaloitumiselle sekä matkustajamäärien laskulle, eivätkä ne tukisi joukkoliikennestrategian tai ilmasto- ja vetovoimatavoitteiden saavuttamista. Selvitys korostaa, että järjestämistavan valinnassa on tärkeää varmistaa eheitä matkaketjuja mahdollistava seudullinen kokonaisratkaisu ja riittävät vaikutusmahdollisuudet kunnille.

### Vaikutusten arviointi

#### Taloudelliset vaikutukset:

Lausuntokierroksella ei ole suoranaisia talousvaikutuksia. Mahdolliset kustannusvaikutukset arvioidaan erikseen siinä vaiheessa, kun lautakunta tekee päätöksen järjestämistapaselvityksen hyväksymisestä.

#### Organisatoriset vaikutukset:

Lausuntokierros mahdollistaa sen, että jäsenkuntien näkemykset huomioidaan ennen jatkovalmistelua. Selvitys voi vaikuttaa tulevien vuosien viranomais- ja hankintarakenteisiin.

Asiakasvaikutukset:

Lausuntokierros ei suoraan vaikuta palvelutasoon. Palveluvaikutukset arvioidaan erikseen selvityksen hyväksymisen yhteydessä.

Asikkalan kunta esittää, että LSL jatkaa kehitetyn bruttomallin valmistelua seuraavin painotuksin:

1. Kuntien vaikutusmahdollisuudet varmistetaan. Asikkalan kunta maksaa osansa liikennöinnistä sekä kartoittaa ja varmistaa osaltaan joukkoliikenteen liikennöintiolosuhteita. Kunnan mahdollisuus osallistua liikenteen suunnitteluun on kuitenkin viime vuosina heikentynyt aiemmasta. Esitämme, että jäsenkunnille varmistetaan jatkossa aito mahdollisuus osallistua asioiden valmisteluun ennen kuin ne viedään päätettäväksi joukkoliikennelautakuntaan. Vain tällä tavalla voidaan tosiasiallisesti varmistua kuntien näkemyksistä sekä palvelutarpeista ja sovittaa niitä tarvittaessa myös yhteen.

2. Kustannustenjakoa kehitetään ennakoitavammaksi ja läpinäkyvämmäksi. Liikennöinnin kustannukset katetaan valtionosuuksien, lipputuloin ja kuntien rahoituksella. Kunnat vastaavat omille kuntalaisilleen verovarojen käytöstä ja siksi myös joukkoliikenteen kustannustenjaon tulee olla kunnille ymmärrettävä ja ennen kaikkea perusteltavissa. Kustannustenjaon on siten perustuttava mahdollisimman kattavaan tietopohjaan.

3. Liikennöitsijäyhteistyötä lisätään tavoitteena laadukkaan joukkoliikennepalvelun varmistaminen alueella. Kehitetty bruttomalli, jossa hyödynnetään liikennöitsijöiden osaamista hankinnoissa, autokierroissa, laadunhallinnassa ja kustannustehokkuudessa on kannatettava. Bruttomallin kehittämisen yhteydessä on myös varmistettava kuntien vaikutusmahdollisuudet, jotta kuntien erityispiirteet tulevat otetuksi huomioon joukkoliikennettä edelleen kehitettäessä. Joukkoliikenteen houkuttelevuuteen vaikuttaa lippuhintojen lisäksi oleellisesti myös kaluston kunto ja esteettömyys, palvelun laatu sekä liikennöinnin luotettavuus etenkin maaseutuliikenteessä, jossa vuorovälit voivat venyä muutamaankin tuntiin.

4. Nettomallia voidaan tarkastella vain rajatuissa kokonaisuuksissa. Mahdolliset kokeilut tulee valmistella kuntakohtaisesti ja siten, etteivät ne heikennä yhteistä lippu-, informaatio- ja matkakaketjukokonaisuutta.

5. Markkinaehtoiseen malliin ei tule siirtyä seudullisen peruspalvelun järjestämistapana. Se soveltuu lähinnä täydentäväksi elementiksi sellaisilla yhteysväleillä, joilla kysyntä on riittävää ja joissa yhteensovitus LSL:n lippu- ja informaatiojärjestelmiin voidaan varmistaa.

Yhteenveto

Asikkalan kunta katsoo, että LSL-alueen joukkoliikenteen järjestämistä tulee jatkaa bruttomallin mukaisesti seudullisena viranomaisvetoisena

kokonaisuutena. Nykyistä bruttomallia on perusteltua kehittää hankinnan, sopimusohjauksen, laadun, kustannustehokkuuden ja kuntien osallistumismahdollisuuksien vahvistamisen osalta. Bruttomalli turvaa parhaiten yhtenäisen, asiakaslähtöisen ja kuntarajat ylittävän joukkoliikenteen niin Asikkalassa kuten uskoaksemme myös muissa LSL:n jäsenkunnissa.

Valmistelija	Elinvoimajohtaja Tarja Parviainen puh. 044 778 0043, sähköposti: etunimi.sukunimi@asikkala.fi
Esittelijä	Elinvoimajohtaja Parviainen Tarja
Päätösehdotus	Elinvoimajaosto päättää hyväksyä liitteenä olevan lausunnon Asikkalan kunnan lausuntona Joukkoliikenteen järjestämistapaselvitykseen.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.